

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Előfizetési feltételek:
Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Évesnyedre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 15 krajczár.
Előfizetési példány a kiadónál ismét B.-Gyarmaton.

Hirdetési díjak:
Öt hasznos példány 5 kr. Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.
Nyíltlét garancsora 30 kr. — Nagyobb és többhírű hirdetések jutányosan emaköltöztetnek.

A lap szellemi részére s a nyíltlétre vonatkozó minden kérelmeket a szerkesztőbe küldendők.

Kiadónál pénznek reklamációt, és hirdetések a kiadónak küldendők.

B.-Gyarmat, június 29-én.

Az iskolai tanév befejeztével a vizsgákon nyert tapasztalatok után alkalmat veszünk magunknak, hogy a nevelés fontos ügyéhez hozzá szóljunk.

Általánosan hangzott az eszme az, hogy a nevelést első sorban az iskola van hivatva előmozdítani. S ez igen helyes.

Már Lüben is ezt kívánta. A legtöbb iskola meg is teszi kötelességét. Nem azonban a szülők. Nehéz vád, de igaz. S azon közmondás, hogy „egy fecske nem csinál nyarat“ itten bizonyul be leginkább. Mert bármily kitűnő nevelésben részesítés is a népiskola növendékeit, ha a szülők nem támogatják, nem segítik a téren: nem érhet célját. — Mert szülők is másképpen nevelik gyermekeiket, az iskola is. S épen itten fekszik a nevelés hiányossága.

Ahány ház, annyi szokás, ahány szülő, annyi féle helytelen s hiányos nevelési rendszer van. — Még nem láttunk családot, melynek nevelési rendszere egy másikéhoz hasonlított volna. De még olyant sem, mely következetesen megmaradna valamelyik elvönél. Változtatnak rajta a mikor s a hogy toszik; alig bizonyult egyik alkalmasnak, már a másikat veszik elő. Nagy gondot fordítanak a különösképre, az illedelemre s több e féle társadalmi koroskínövésekre, s a valódi erkölcsi nevelésre csak kevés sulyt fektetnek.

Midőn az iskolában ilyenről van szó, ott hon megengedik, hogy a gyermekek czivakodjanak, verekedjenek. Lehetetlen tehát, hogy az iskola célját érjen, valamint az is, hogy általános és közös népnevelés alakuljon. A szülőknek kötelességük volna, hogy tudomást szerezzenek maguknak az iskolai nevelés mibenlétéről s ahoz alkalmaznák a magukét is.

Igy legalább a gyermek megmenekülne a sok neveléses házi szabályok megtanulásának haszontalan terhétől s elérnének az, hogy minden gyermek hajlama szerinti nevelésben részesüljön; s a nemesebb gondolkodás lépne előtérbe. A műveltség igazi jellegét öltene, és az a sok affektált tudáskosság, feltületes gondolkodás, helytelen ítéletek, képzelt műveltség egészen háttérbe szorítottatnék s végre egészen elnyomatnák. Mert, hogy ennek korunkban így vasztagodni nem lehet, s hogy mindezt a haszontalan regény s több oféle képzelmot mételyező olvasmányok okozzák, könnyű belátni.

Ha érintkezése tesszük magunkat művelteknek látzó családokkal, egy pillanatra átlátjuk nevelési rendszerük hiányos, következetlen voltát. Ha pedig könyvtárukat vizsgáljuk meg, bár mily szép legyen is az, a neveléstani nem fogjuk ott találni. Arra nincs szükség. Ezzel az is meg van mondva, hogy miért helytelen sőt rossz a legtöbb család nál a házinövelés.

A hazai összes hírlapoknak a tanító s tanári karnak kötelessége volna tehát neveléstani cikkeket nagyobb számmal közölni, hogy a közönség mindennap olvassa azokat s okuljon belőle. Mert a mint a novella regény s több eféle olvasására sajtó útján szokott, épen így szokna pedagógiai dolgozatok olvasására is, melynek bizonyára több hasznát venné ama zoknál.

De menjünk tovább. Figyelemmel kísérvön a tanítói gyűléseken tartott értekezleteket, csak igen ritkán találunk oly eszmére, melyben nevelésről volna szó. Általában oly könnyen veszik e thémát, hogy foglalkozásra alig tartják érdemesnek. Pedig nem így kellene azzal bánni.

Mert amint valamely rendszeri vita tárgyává tenni méltónak, szükségesnek találják; épen olyan szükséges volna a nevelési elveket is szelöztetni. Mert e nélkül az ember — szentri. Tanítani még nem teszi azt, hogy egyáltalán nevelünk is. Két külön fogalom az, és csakis az elméletileg s gyakorlatilag képzett emberrel található fel mindkettő. Már pedig, hogy pedagógiailag kinkorfi tanító is sok van hazánkban, mondanunk sem kell. Ezeket azonban könnyű volna kapacitálni, ha valamelyik tanítói értekezleten nevelésről lévön szó, ók nem tudván hozzá szólani, meg szégyellik magukat, s igyekezni fognak valamit abból is tanulni. Általában egyetlen egy ilyen értekezleten sem volna szabad ilyen nagyszabású dolgokról megfelejtkezni.

Milyen könnyen fejlődhetnék nevelésügyünk ha a házi nevelés az iskolaihoz alkalmazkodnék? s hol nézeteltérés volna szülők s tanító közt, vitassák meg az eszmét, hallgassanak az őz szavára s ne feledjék: hogy tanulni hasznos.

Ha a haszontalan olvasmányok helyett, több neveléstani cikket közölnének a néplapokban, a népnek is alkalma nyujtának az eféle tudományok szerzésére s mihelyt csak némi fogalommal bírna is a helyes nevelésről, az iskola feladata könnyebbülne és egy boldogabb jövőt kilátásba helyezhetnének. De így? Ignoái nulla cupido. A ki nem tudja mi e nevelés, nem nevelhet jót. G. L.

Az országos nőpar-kiállítás csálja és tэндендрája.

(Léve! egy elöleki néző.)

(vén.)

A kiállításnak az említett három főcsoporton kívül lesz még két figyelemreéltő osztály is. Az

A „NÓGRÁDI LAPOK“ TÁRCZÁJA.

Somosközy János.

(1881. június 13.)

Egy veterán bajnok, ki legelősi lütkörőtől
Nógrádnak szolgált, szálla le öszöbe.
Négyenér ember volt, igazán ismert a népet;
Ily há tisztviselőt illet a közbecslés.
Melynek a kezkönyv is nem korlátozza határát.
S emélté őt az egy, nemve érdemel.
Volt-e kivétel, ki tudja? a rémkorokban erősebb
Jellemű tisztviselő, tisztá magyar hasad?
Ó a hazát nem adóval egyéni haszonra szentelte:
A szellem döntő sálya az ő jogára.
Egy német szó nélkül a garancsált badak ellen
Fentartotta magát, mint a valódi huszár.
Aki midőn szabadon forgatta a kardot, az égre
Följállpillantván: „Nézd szem, ah de ne báná!“
Sohajjal roborogt híres diadalmai útján...
Hol van az őz vitéz, hol van az őz erény?
Ily veterán bajnok, ki nem mályos díszgarával
Sok vért hártott, érdemes a hor előtt.
Akit a közpályán csaknyan végső szakadásig
Munkálkodói hagyott sorsa — a Gondviselés:
A kéz ívadék számára jelölve meg e sirt,
Egy polgári aserény gyöngyike mondja: ki volt?
Sántha Mihály.

Matyó bátya.

Történeti beszély a népléptől.
Sarlanszky Irénél.

I.

Aki Lévatól Selmec felé utazott, gyönyörködnie kellett a nagyszerű tájképnél, mely szeme elé tárult. Egy ezer és ezer holdnyi területű paradicsomi kertben van az ember, melynek éjszakkéleti s éjszak-

nyugati-oldalai fokozatos barátságoságu hegylánczokkal párkányoznak, összefutva éjszakra egy óriási vulkán csoportoszatba.

Ezen hegytömb kellő közepén vezet az út a Mammon országába, az aranytermő bányavárosok, különösen pedig Selmecbányára felé.

A mily gyönyörrel szemléli az utas Lévat elhagyva az óriási párkányzat nagyszerűségét: oly lehanguit kedélyűvé változik, míg Bagonyától Kópatak (Steinbach) postaállomásig ér; és pedig azért, mert lassan-lassan meggyöszdik arról, hogy az óriási szépség, az óriási nagyszerűség egy nagy pusztaaság!

A hegyes tövéhez érve, ha csak az őz erdősegy gyermekel, a fák neméit nem vizsgálja, semmi szórakozást nem talál a néma csendben, a sötét, erdős hegyek köz szorult magányos utas.

Azonban egy-két órai fáradságos hegymászás kárpótólna kedélyvesztését, ha a kópatak felett éjszakkának eső égyhát (hír) telejében szerénykedő kised falucskáig elkisérte.

Onnan ugyanis visszafutva, tiszerte szebb, pompásabb területet szemlélhetne, mint eddig látott. Lévatól jövet, befelé néztünk a gyönyörű paradicsomba, miglen az irgy hegyek becsukták utánunk az ajtót s mi orunknál tovább nem láthatánk; innen ellenben nyílt a tér az ég minden tája felé, s különösen a Dona tájokára esik a legpompásabb kilátás.

Hont, Bars, Eastergom megyék egyes részait szabad szemmel láthatni onnan, míg nem Komárom s Csallóköz térségok ködfátyolában olvas a tárgykü-

lönöbbségi ismeret s az ég azur kétjében megtűrik a szem látereje.

Mint a gyertya lángjából kilövellő sugarak, mindi mesebb terjednek, annál szélesebb tért elfoglalni látszatnak, úgy e pontról is a láthatár bármely tája felé tekintre, szeméink mindig szélesebb és szélesebb tért vesznek föl a gyönyörű tájék meszeségéből.

A báthi szántóföldek aranytárga kalászi mintegy rengeni látjuk; a bakabányai rozsmaringárdó illatát színi, virágok kertjeinek páratlan szépségű teljes ibolyák és szagfüvek ezer és ezerféle szin pompáját mintegy váltakozni, a kellemes ízű spanyol epres mintegy helyetl érezsük s elragadtatásunkban majd hogy beszédbe nem elegendünk az alattunk elterülő lapály lakóival, vagy épen akkor nyerjük csak vissza Gondatunkat, midőn a távolba intezett kérdéstnk válaszáat több percznyi várakozó hallgatás után sem kaphatjuk meg.

E kiváló pontot, déltájáról utarra, már messziről észreveszünk s mintegy önmagunktól kérdessük:

„Mi fanyik előtt a hegytető?“

S e kérdésre válaszolni vállalkosom én, aki

„Ott hallám e szót először.“

Édes, kedves gyermekem!“

— föltéve tehát, hogy kedves olvasóm hozsám csatlakozva, a nagyszerű kilátás reményében, minvenen keljáljanja társaságát, engedje meg azt is, hogy kalszóvalommal mindjárt a hegy tővében kezdjem meg. Suméigutva rövidebb a könnyebb lesz utunk.

A kópataki erdőszélénél vagyunk.

Nagyon esemény egy lak bír az; nem hiába, hogy kincstári birtok.

egyik a régi műipari (nők által készített) cikkek csoportja. Érdekes rák nézve tudni: évekkel, századokkal ezelőtt mit készítettek a magyar nők, mily ismételt munkáiban. Érdekes ez kulturális szempontból, de érdekes azért is, mert a régi mintákban rajni sokat találhatunk, melyet ma fol lehetne frissen és újól alkalmazni. A kinek birtokában régi műhimes vagy aféle van, buditás azt is asszonyom a kiállításra, mert a csoport érdekessége minden irányban emelni van hivatva a társat sikerét a azok kívül az a csoportba tartozó tárgyakért térjék sem füstendő. Minden kiállító azonban egy emlékek-mányt kap, ahamarossal a társat iránti érdeklődésért.

A másik osztály a női kézmunka segédessékösit, anyagát fogja bemutatni. Alkalmas kívánunk nyújtani a nőknek, hogy a legjobb gépekkel, anyagokkal, a legkisebb megrendelési forrásokkal, mintákkal megismerkedjenek. Ez tanácsos osztály lesz, és ha külföldi géppárra és anyag-készítő oly tömegesen fogunk beszállítani, mint a hogy a mostani érdeklődés után már következtetni lehet, meg vagyok győződve, hogy a kiállítás után nagyon sokan fogunk jobb anyaggal, könnyebben, alkalmasabb mintákkal és gépekkel dolgozni, mint eddig. Ez pedig sommi másra nem megvárható előny.

Ha még fölémlitem Önnek, asszonyom, hogy a fővárosban az előző önkéntesség a legmegelőben kezdte föl kiállításunk ügyét, hogy a vidéken folyókat még számban alakulnak a bizottságok, melyek a kiállításban való részvétel előmozdítására hivatják, az hiszen nem lehetnek kételyei a siker iránt.

Az egy érdeklődés szorinok és is mindenféle felkutatást, gyűjtést. De a pillanatnyi lelkesedéssel többre bocsátom itt a megfontolt tevékenységet, melynek folytonossága többet ér a szalmatüzel. Nem hamvad, sem éget, de harszál, mint a derült napfény, mely ha kikeletkor hűvösebb is, mégis melegít, éri és fejlesz. Komoly, bigadt munkálkodással kellene minden vidéki bizottságnak földadata megoldásához fogni, mert az ilyen munkába nem fírad bele az ember. A rendszerességnek és az alapos munkának sohasem lehet maló sikere, s a kit önök a kiállításban való részvételre meggyernek, annak nem len oka elhatározást megvárni. Az egy, melynek előmozdításához hozzájárul, sikereiben a ráfordított idő fáradság és pénztálcát öléknek kamatait a kőszó és az egyesek irányában dűsán fogja megfizetni.

Ha végtel asszonyom, ha űn a nők magán- és egyesületi tevékenységét figyelemmel kíséri, azt fogja tapasztalni, hogy az a szűkebb értelemben vett jótékonytevénytől eltekintve a kisedek nevelésében, árvek fontosságban és iskolák alapításában nyilvánvaló leginkább. Ideje volna arra is gondolni, hogy ha a kisedek felbőnek, az árvek szabad szárnyra bocsátásnak, s a leánygyermeknek levő az iskola pontk, mi isz belőlük? Ki alapítja meg jövőjüket?

Es a mozgalom, mely a nők munkaképessége érdekében most megindult. Es már nemcsak a gyermekre, hanem kívárvölög a felsőt leányokra (terjeszkedik az eredményekben azért áldásos, mert mintegy betöltés az vidéki négyzetek humánus működésének, melynek sikereit senki sem fogja kétségbe vonni.

Es ez a mozgalom, mely betöltés az vidéki négyzetek áldásos működésének, hatalmas lendületet nyer az országos nőipar kiállításában. Sőt ez által, ha sikerül, oly alapot nyerünk, melyre bátran és bizon építhetünk torább.

... Ime ez az országos nőipar kiállítás oly világitásban, melyben mindenki előtt állnia kell. Hódoljon meg űn is asszonyom az eszmének, melyet az képvisel. Becses körében pedig hódoljon neki még számos híveket, áttörőket. Ha sokan volnának, kiknek buzgóságában annyit lehetne bízunk, mint az Önökben, asszonyom, legjobb meggyőződésünk szerint a nők keresetképességének ügye hazánkban a kiállítás folytán rendkívül sokat nyerhetne.

Hölgyeim! Összön áll, hogy valóban nyerjen is.
Gelléri Már.

Jegyzőkönyv a szécsényvidéki gazdasági egyesületnek 1881. június 24 én tartott választmányi üléséről. Elnök: Balás Antal; jegyző: Révay Sándor.

Az ülés megnyitására, Vancsó Béla, mint a június 4-iki verseny és gépkiallítás rendezőségének előadója, jelentést tesz a verseny, gépkiallítás és sorajáték anyagi eredményéről, mely szerint a rendezett verseny, kiállítás és sorajáték kiadásait a bevételekkel egybevetve az egyesület vagyonára készpénzben szaporodott 241 frt 18 krral, megmaradt az egyesületnek 3 darab 20 frankos és 2 db körmezői arany, összesen 39 frt 18 kr vásárlási értékkel, azonfelül az egyesület a következő gépeknek és gazdasági eszközöknek jutott birtokába: 1 db szecskavágó (Nicholson W. F. mint nyérő által ajándékozva, 80 ft. 1 db Gubicsfűle oke (az egyesület nyerebénye) 20 frt. 5 amerikai villa (Nicholson és Gubics nyérők ajándéka) 10 frt. 2 db szecskavágó (a szabizottak vétele) 80 frt. Összesen 190 ft 6 kr.

Ugyancsak Vancsó Béla részletes kimutatás és indoklás mellett jelentést tesz a verseny és kiállítás általános számadásából kivont ama kiadási tételekről, melyek a nagym. földmívelés, ipar- és kereskedelemügyi minisztérium által o cselra engedélyezett segélyösszegekből fedeztettek, melyszorint az egyesület 5 öszegből 9 frt 38 krt nem vett igénybe.

Mindkét jelentés tudomásul vétetvén, azoknak a számadási iratokhoz leendő csatolása elhatározatott.

Krivács Antal indítványára szintén határozatilag kimondatott, hogy az egyesületnek a verseny, kiállítás és sorajáték bejött vagyonra külön kezelte, takarékpénztári helyettesek. A göpek eladására, illetve értékesítésére Vancsó Béla egyelőre kérését fel, a nagym. minisztériumhoz teendő előterjesztés szerkesztése a titkárra bízott.

Krivács Antal jelenti, hogy a minisztériumtól az egyesületnek kedvezményes áron szándékolt kalandi tenyészbikkák megérkeztek, s az átvételre vállalkozóknak át is adottak. Egyuttal jelenti, hogy a június 29 én tartott választmányi ülés azon határozatától, hogy a bikkák a vállalkozóknak egyenkint a. kedvezményes 100 frt áron (a költségek arányos viselése mellett) adassanak át, kénytelen volt az állatok egyelőre folytatni elérni, s ezek az átvételre beleegyezése mellett az állatok tényleges és a közölé lipó-újvári földm. iskola igazgatósága által jegyzék-

ben tartott értékben (75 frtól 125 frtig vállalkozva) adattak föl.

Indoklás és az átvétel beleegyezése által igazolt intézkedés helyesnek találván, határozatilag helyben hagyatott.

Elnök kérdést intéz a választmányhoz, vajjon a Javorka Sándor (a közgyűlés jkrébe Gandik József neve tévesen tételt föl), Benicsky Árpád és dr. Baumgarten Antal urak szives meghívását a vándor gyűlést illetőleg, mikor és mi módon kívánja az egyesület igénybe venni? A többség véleményéhez képest a kedvező időjárás és nagy munkaidő közeledése miatt vándorgyűlések aratás előtt már rendezhetők nem lévén, azok ezáltal eloljtoltek, szives meghívásért a meghívó uraknak köszönet szavaztatván.

Paulovics János úrnak az egyesület részére f. é. május hóig teljesített irásbeli munkájáért 25 frt jutalmidj kiadása elhatározatott.

Végül Ruzsáki Antal v. együleti titkár és pénztárnok számadásának megvizsgálására Szojka Emil, Vancsó Béla és Gonda Károly egyll. tagok küldetvén ki, az ülés véget ért.

Héray István titkár.

Hírek.

Hymen. Kisfaludy Ákos június hó 29 én tartá esküvőjét Mosko Ilona kivasszonyval Erdő-Tarcsán.

A helybeli ipariiskola zárvisgái o hó 28-án a polgári iskola rajstermben, igen szép érdeklődés mellett tartattak meg, amennyiben azon értelmes és jószándékúknak iparosainkon kívül az értelmi osztályból is számosan vettek részt. Karlik János, ezen iskola gondnoksági elnöke és ezen nagy létszámú pótöl intézmények megteremtője, a hallgatókhoz intézett beszédében elmondta ama akadályokat, melyek miatt fényes eredményt ezen tanulóktól nem várható. Ezen akadályok egyike s talán a legnagyobb, hogy a munkaadók elvonják tanulóikat ezen reájok nézve valódiság jótéteményről. Csak a szigor és buzgó utánjárás eredményezte azt, hogy az iskolát oly számosan voltak olyanok, kik so irni so olvasni nem tudtak. Karlik úr amily bévvel és erős elhatározással buzgólkodott ezen iskola létesítése mellett, ép oly kitartó fáradozást fejt ki ezen iskola fenntartása és felvirágztatása körül. Ezen nemes buzgalmaért méltán megérdemli mindnyájunk, főleg pedig iparos társai ölmörését és tiszteletét. A vizsgán felmutatott eredményt is azt tanusítá, hogy a közel 100 iparitanul, — a jövő közöspostály arajdáka, — folytonos ellenőrzés alatt volt, s mindegyiknek bőven megadatot a mód és alkalom, hogy elbonyagolt nevelését pótolja, iparkodjék, tanuljon és haladjon. — A vizsga eredményével mindenké meg volt elégedve, s ennek Konjathy Anselm tanfelügyelő r adott kifejezést zárbeszédében, melyben a tanár urak buzgólkodását is méltán kiemelte.

Erdő Kürtön jól sikerült majáljáról tudótlanok, meijen a határozottan szeresű Gúta Ferencz, töltötte be. Jelen voltak a mulatágon: Királymezey Istenikó (Püspökiből), Szabó Béláné, Halati Julianna, Horváth Miklósné, Ungváry Gedeonné, Krautillné, Heider Ignátné (Uj Pésről), Taricsky Ferencz (Kállórl) Királymezey Ilon, Göz Irma, Krautill önérek, Eberling Olga, Taricsky Panka és Heiderk Zsófia kivasszonyok.

Leng Hummer Franciszka engedélyezett leánytanodájában a zárvizsga f. hó 11 én fog megtartatni; melyre a t. ez. szülők és tanügybarátok tisztelettel meghívottak.

II.

1848 ik év nyarán két férfi beszélgelve balad lefelé, épen ezen az uton, melyen mi most iparkodunk a bejetyelőre futni.

Beszélgeltek komoly tárggyról folyhatott, mert mindkettő arca, fiatal koruk daczára — világosan tükröz a belső megindulást, a hang pedig a férfias határozottságot.

Az egyik hosszszárú caizmát, zöldszínűs magyar nadrágot, zöldhajtókájú szörke posztókabátot, madártollas zöldszínű kalapot viselt; a másik ugyan oyan öltözetben volt; de magyar nadrág helyett pantalló, hosszszárú caizma helyett vastag talpu, bagaria bőrtopán s kalap helyett, zöld paszományos, ellenzős német sapka fűtö tagjait.

Arz: kik vonásai testvéreket gyanítottak.

Az egyik mintegy 20—24, a másik 25—28 évkorban lehet. Rubájukról itélve: erdészek. Honnan gondolod? — kérdi az idősb, az országutra létrve.

Nem gondolom, édes hátyam, hanem biztosan tudom. Tegnap este itt fenn voltam Lóváryéknál s Pannit magányosan s kint szemekkel találtam a szobában. Azt gondoltam, hogy szegény jó lélek imét csak a temetőn járt s édes anyját siratja: vi-gaszlatni kezdöm tehát simogatva könyözött arczát, midőn egy fájdalmas „Jaj Gyurim!” sikoltással ájulva karjaimba dől.

Hirtelen vizes kancaó után nyilván, az öreg Murányinét bekiáltottam s annak segélyével eszmélotre hoztam őt.

(Folyt. köv.)

Hanem hát egy vagyunk mi az élettel: a szabónak lábnyire roszgyos a nadrágja, a caizmadás lyukas caizmában jár, a pintér mindig a bosszújavítani hozott mosdányban tartja vizét (deák koromban pizlérnél voltam szállva, onnan tudom), hát az órák nem más órák-ját hordja szabóban? az írának rosz a tolla, a kincstárnak rosznak a könyvéje.

Haj, de még is sokat érő kincs volt már e rosznak házikóban valaha?

Az érény, a becsület kincse.

Beszélgünk fonálnál még megemlékszünk o házikóról.

Mielőtt a hegymászásba fogunk, nézzük csak o gyönyörű tavat itt balról.

Hogy mi csálból alakult itt o pompás, körülbelül 25—30 holdnyi területű tó? még eddig sincs megfejtve. Es bajos volna elhinni, hogy csupán azon malom kedvett fogatott volna föl, mely lábujjánál egyhangú kotyogással szarja a völgy csendjét.

Hajlandóbbak vagyunk hinni, hogy inkább a malom épen azért és sokkal később* épült oda, hogy milliárdnyi akó víz se csak gözzé váljék s így nedvesítse a rengetegeket de fát, hanem, hogy az állam deficitjét legalább cseppenkben apasztani segítse, hozzá érve azt vagy 24 pmerő gabna jövedelmet — tulajdonosa a magyar kincstárnak.

* A malomkivételéről következő chronológiát olvas-

tem: 1871. Szeben Víz hajt itt egy fakereket. Ez hozza forgásba a nagy bővet. Képek kott gabonái László készíti. A László. Még aspi kenyérnek szél.

Valószínűleg azonban azon boldog idők szelleménye ezen tavacska, melyekben a bakabányai aranybányák arany korukat éltek.

Valószínűleg, a kőpatáki völgyön törő malmok voltak e ezek működtetése végett létesítet a tó.

Az afrikai piramisokhoz hasonló iszonyu munka lehetett felfogása.

Töltése egy hegyet képez s a malom oldaláról meredélye legalább 600 lábra emelkedik.

Egy nagy völgyet keresztül szelve, két roppant hegyet köt össze o tó töltése, melyek oldalairól hozszolthatottak le a föld elkészítéséhez.

Hogy valami talianok lehettek mesterei, onnan gyanítható, mert a begyoldalt, melyről a töltés földje vétetett, a nép most is Campo néven nevezi.

Valamikor özek tanýja volt o Campo, s a gyermekkoromban többször volt szerencém találkozhatni velük.

Haj, ha beszélni tudnának a körülötte ágakodó óriások, o százados tölgyek: beszélnek sok érdekes történetet regélnének nekünk!

De azt fejtsé meg nekünk a tudós természetbuvár; hol vesi magát e töben annyit féle halfaj? midőn azok tenyésztésével senki a világon nem gondol, s midőn o tó majd minden évben annyira kiszárad, hogy a bérzalfviki marháikat legellettik fene-kén? A víz meggyűlésével meggyűlnek s megdűnek a halak ismét annyira, hogy a molnár nem csak öröl, de a vidéket is válogatott potyka, harcra, cenzra s pisztrángokkal bőven traktálja, ha csotlog nem inkább a postaállomás korsomájának állandóbb vendége, mint a malomnak?

A szecsenyvidéki kőművesi egyesület 1881. jun. 19-én Gyűrky Antal ur látogatása meg, hogy a tarzali vicsellérképzésben a szülőgyomlási, magfalvasítás és különösen a földoltás körüli eljárásra vonatkozó és szakértők által elfogadott elvek ismertetését mint o célra kiküldött vándor tanár eszközölje.

Az egyesület tagjain kívül is nagyszámú hallgató-ság jelent meg a városbázis terében, hogy az ismert szakfőnök előadása, beható, mindenütt indokolt és gyakorlatilag felvilágosított előadását meghallgassa.

A tanár ur a tónyest elől sőtényszója, a talaj ismertetésén kezdte előadását, kifejtvén és mindenkori által felfogható tapintatos népies modorban megmagyarázván, miként kell a talaj melegségét, mely a nedrek kiterjesztése által a szőlővessző növéstet csökkenti, a tőke, vesszők és gyümölcs ápolására felfogni, megtartani. A vesszők minőségének ismertetése után, mely szerint a kővér, rügyekben szegényebb vessző, ugyanezért visszahajtat, soha sem választandó szaporítására, hanem a vékonyabb és rügyel sűrűbben bíró (termő) vessző, — áttért a tőke kezelésének módjára, fő feladatát törvén itt ki, hogy a tőke lobelőleg kerékded alakban tartassák fen. A termés növelésének leghatározott módjának tette fel azt, ha a tőkén bizonyos rendszeres évszoron (legkeveseb 3 éven) át csapok hagyatnak oly módon, hogy az első évben egy, második évben két, harmadik évben három szemig hagyassák meg a csap, hogy így a tőkén a hármas váltakozás folytonosan meglegyen.

Az előleges magyarázatok után gyakorlatilag mutatta be a földoltás módját, mely abban áll, hogy jól termő vesszőnek még meg nem keményedett valamely felső része a vessző közepé felé irányul irányban megmetszve, abba a fájvessző hasonló részénél a szem alatt közvetlenül ék alakra metszett vesszőt illesztik a gyöngén átkötve. A kővetet legcsekélyebb keskeny rongy darabbal eszközölni, melynek vége visszafelé tapasztatik le, hogy a gyors forradás és fejlődés akadályra ne találjon. A földoltást különösen a biztos fogadás és gyors fejlődés teszi ajánlatossá, minnek fő ellensége az, ha az oltás múltó után közvetlenül 1-8 nap alatt megzúlik.

A szakavatott és érdekes előadást a tanár ur még a délutáni órákban is folytatta; buzgalommal a jelen voltak nagy ölmérséssel és közönséggel fogadták, felkérvén őt, hogy előadásait alkalmilag vidékiünkön megújítsa, a mit ő szíves készséggel megígért.

Halálhíres. Malatinaky József Nógrádmegye nyugalmazott törvényszéki bírája jul. hó 25-én reggeli 8 órakor véglgyengülés következtében elhunyt Budapesten. Áldás posztára!

Ífj. Petyko Imre, kis hegedű művésztünk e nyár folytán B.-Gyarmatra is eljött, hogy szabatos és már annyi kiüntetésben részesült hegedűművészetét nekünk is bemutathassa.

A helybeli ízr. iskolában az 1880-81 évi zárvizsgák a következő sorrendben tartatnak meg: Julius 6-án d. e. 8-10, az I. osztályban, 10-12. a II. osztályban, délután 2-4. a III. osztályban, 4-6. torna- vizsga, jul. 7-én d. e. 9-12. a IV. osztályban.

Honban az ipolyági jban f. hó 24. képviselőül megválasztott: Parcolay János egyhangúlag a németi jban Dacsó Pál egyhangúlag, a szalkai jban Podborszky György alispán Gyura Adolf ellenzéki ellenében szavazatöbbséggel. A kombinált az, hogy a megvárt alispáni székre Pongrácz Lajos eddigi derék fő jegyzőt, a főjegyzői székre pedig Lostyánszky Sándort jelölték ki.

A gyarmati daleylet zselői kiránduláson, mint a múlt évben, úgy ez évben is sikeres kis mulatság volt Péter Pál napján. Nem volt nagy közönség, mire a daleylet nem is számított, de a jelen voltak közül mindenki jól érezte magát. Az egyesület tagjai már reggel 8 órakor indultak ki a városból 4 paraszt szekeren. Zselőbe érve, a délelőtti órák dallal a lapdázással töltötték el; majd Reményi Károly ur szíves megbízására az egész egyesület — kirándult Reményi ur szelvi pinceszébe, hol villás reggeli gyanánt pompás pörkölt várakozott a dalárokra. Reményi ur kitűnő borai által felvillanyozva, a dalárok a jó hangulat senkihét csak hamar elértek. A szíves házigazdát meg is elítették, mint aki nemcsak a tollat, de a csapot is jól tudja forgatni. Innen csak d. u. 1 órakor tértek vissza Zselőbe, hol már ekkor terített asztalokra találtak. Az ebéd a 80 kros díjhoz képest kitűnő volt s valóban mindenki meg volt elégedve a jólt gulyással, törös csuszával és friss sülttel. A vendégek csak későn és lassan szállingóztak össze; a tánc is csak 5 óra fele vette kezdetét, de azért fokozott jó kedvel tolyt egész 9 óráig. A dalárok közbe közbe daloltak is, — a mulatság végén pedig egész kis hangversenyt adtak nem kevés élvezetere a jelen volt közönségnek. Résztettek a kedélyes kirándulásban Baintner Ottóné, Csefalvay Irma, Detrich Margit, Elhenesky Flóráné, Dr. Hoks Józsefné, Kék Blanka,

Mezőy Ilószika, Kasza Giella, Sikkly névterek és még többen. A dalárok 10 óra felé hazaindultak szép emlékek hozva a nap élvezetes eseményeiről; a városba visszaérve Garay Jenő egyleti elükköt az egész dalársereg dalok zengedése mellett hazakerített. A választásokat megelőzőleg B. Gyarmatról két Majthényi párti kocsira ült, kapacitálai sietett a felső vidékre. Véletlenül azonban tovább maradt ott a két haza, úgy hogy a fuvarbérre már nem jutott aprópénz. A fuvaros azonban megcselekedte azt a kevésbé humanus dolgot, hogy a nagy miséit teljesítő két hazainak kabátját leszedte s addig ki nem adja, míg a fuvar kérdés (pénz)el tisztázva nem lesz.

Hilbaigazítás. A "Nógrádi Lapok" múlt számában, a névváltoztatások egyik család, úgy a jelen, mint a választott nevének kinyomtatásánál, sajtóbírák fordulnak elő; t. i. Quirin helyett Quirin, Tárai helyett: Tárai és Irén helyett: Irán szedették ki.

Felhívás és figyelmeztetés! A debreczeni iparkiallítás érdekében felhívatnak és figyelmeztetnek azon t. vállalkozó iparosok, ezek segédei és tanulói, hogy azon ipartárgyakat, melyek elkészítésére vállalkoztak illetve magukat kötelezték, legyenek szívesek legkésőbb jul. hó 10 kéig a polgári lakola rajstermőbe beklüdeni, hogy azoknak itt helyben való kiállítása jul. 20-án pedig Debreczenbe leendő öklüde iránt a szükséges intézkedések megtételtesek. Kelt B. Gyarmaton jun. 30-án. A végrehajtó bizottság.

A 'lybeli iparosok és ezek segédei és tanulói által a debreczeni kiállításra kösített ipartárgyak B. Gyarmaton a rajskolában olesó belptidij mellett kifognak állíttatni. Felhívjuk erre a közönség figyelmét.

Balogh Gyula végtárgyalása holnap f. hó 4-én fog megtartatni. Vádoló ügyész lesz: Dr. Melicher Ferenc, védő ügyvéd pedig: Tarayánszky István.

Halálhíres. Frecska Lajos lesti földbirtokos jun. hó 30-án 67 éves korában, elhalálozott.

Neményi Károly munkatársunk jul. hó 1-én néhány hétre Erdélybe utazott. Igértük birjuk, hogy a classicus Erdélyből tárcacikkeket küld lapunk számára.

Öngyilkosság. Már több év múlt el, hogy az ebeczi cipéssz. Endlicher Jókát elhagyta hitvestársa. Azóta Endlicher Jóska napjain elgy szomorognak voltak; hiába üzengetett feleségének, hogy jöjjön vissza, szeresse, a ő szeretni fogja. Nem használt semmi! — a rossz aszony szolgálata lépett Ebeczky Lőrincz n. kéri birtokos iránt. Péter Pál napja volt, a Endlicher Jóska kapja magát, felveszi ünepelő ruháját s Nagyterébe rándul neje után; ott aztán megáll a kapufélfánál, vár, soka vár, de az aszony nem jött előle. Előveszi a hátról revolverét, még egy szomorú pillantást vet a társra, melyben bútelen neje volt, és szívből röptette a halálhozó ölmolygót. Szegény asszonni kiadta lelkét. Másnap Dr. Feleldi Ferenc kerületi orvos ur felboncolta a constatálta, hogy az öngyilkosság indoka: életnagyság!

Az országos nőipar kiállítási b. gyarmati vidéki bizottsága után eddig következő kiállítási tárgyak listek a végrehajtó bizottságnál Budapesten bejelentve: Kövy Tivadarné részéről 1) egy asztaltakaró zöldre festett, selyem himzés, magyar régi alakokkal; 2) egy fehér kendő berlini pamutból köté; patent. (Ez a tárgy kisorolásra adományoztatott a közp. bizottságnak) 3) egy asztaltakaró Java kanavásból, Holben műhimzés. Baintner Ottóné kiállit egy Agtortól Java kanavásból, 4) önmest himzés. Feleldi Henrikét két fehér himzésű párna, egy nagy és egy caprice F. L. monogrammal; (késztette Gröbbaum Ernesztin gyarmati himzés) Feleldi Lidia 1) egy tálcza takarót, kereszt himzés; 2) egy párna betölt, filax guipur. Szerény Gaborné egy régi himzésű virágokkal. Fölkel Károlyné egy régi magyar főkötőt arany himzés és csipkével. Elfer Hermin 1) egy pamut párnát berlini pamutból, nyírtól munka két madár alakkal, 2) egy himzésű zsebkendőt filigrán munka, E. H. monogrammal. Klein Berta két párnát, egy nagy és egy caprice; fehér himzés K. B. monogrammal. Szkladányi Teréz egy hálj. beléptő, ráma munka berlini pamut és nyers selyemből. Felsenburg Malvin egy kis asztalterítő csanavásból, keresztöltés, zines pamutalt. Felsenburg Mária egy kendőketét, fehér csipkeketé. Schwarz Berta egy selymet, himzés b rlini pamut és kanavásból. Weiss Netti és egy zsebkendőt, fehér himzés, virágokkal. Halman névterek egy reggeli ölt kabátot, fehér varrás himzés és hajlás díszítéssel. Özv. Söllei Istvánné két ludányi magyar főkötőt. Törökbáza a gyarmati paulai ez. Vinczéről nevezett irgalmas névterek leányintézetéből egy bogrölt paplan, egy névjegytartó kosárka, egy férfi és egy női ing, két varrás, egy p. harisnya, egy bogrölt és egy kötött reki és fejkötő, egy fél kendő, ráma munka. A magyar népriseletek társába Szkladányi Károly ur a gyarmati népriseletet feltüntető kabinet nagyszámu photographiákat fog kiállítani. Közi Reményi Károly a kiállítási helybeli vid. bizottság titkára.

Az országos nőipar kiállítási gyarmati vidéki bizottsága ismételve fölkeri mindazon örbölygekét és iparos nőket, kik a kiállításban résztvenni kívánnak, hogy tárgyaikat azok minősége és természetének leírásával az alispáni hivatalba, legkésőbb julius 7-éig bejelentsek; magukat a tárgyakat pedig julius 10-éig ugyanott kell, dobokban elhelyesve átadni. Minden tárgyra fűzessék egy lapocskát a kiállító nevével. Hogy mely tárgyak jelentettek már be, azt lapunk egy más helyén közöljük. A helybeli bizottság a beérkező összes tárgyakat, mielőtt Budapestre küldetnének, a megyeháza kiörmében 3 napig 20 kr. csekély belépti díj mellett kiázzamlóre fogja kiállítani. A befolyó

összeg az iparosok kiállítási költségei fedezésére fordittatik. Még mindig van tehát idejük a költségeket részt vevői ezen rajok dicóságot és hasznát hozak még nemzeti kiállításon; s munkáknal nem hivatattik, hogy újak, csak szépek és ügyesek legyenek; sőt az iparosok által készített remekbő tárgyakat is kiállíttatja a megrendelő örbölyg; de ez esetben a kiállító neve mellett a készítő is megcsevezendő, valamint annak lakhelye.

Ö felsége Erzsébet királyné védelme alatt álló magyar országos egélyző négyzet mecénási főkéja 1881-ik évi julius hó 17-én Szecsenyben a "Káprás" erdőben jótékonycélú nyári mulatságot tartand. Belépti díj: családtag 2 frt, személyegy 1 frt 50 kr. Kezdeté délután 3 és fél órakor. Kedvezőn idő esztére alkalmas helyiségről gondoskodva van.

Szecsenyben jun. 22-én a jegyzői egyesület választásmánya ülést tartott. A választmányi tagok közül csak hatan voltak jelen, a többi tiszt kar, és ezen kívül még hat jegyző, kik nem választmányi tagok, s ekként 16-an voltak jelen. Az igen tapintatos és komoly magatartású, az ügyek érdeme szerint vezetett ülést délután 2 óráig és viszont 3-öt 6-ig tartott, az elnök méltán kiérdemelte ezen első ülésének alkalmával is a benne helyzett bizalmat. A tanácskozási tárgyat képezték oly tények, a melyek a folyó évi aug. 3-án megtartandó közgyűlés elébe lesznek terjesztendők, nevezetesen pontonként magyartás alá vették a jegyzői nyugdíj alapszabályának pontosítását, valamint a hateror forintot meghaladó kint lévő jegyzői nyugdíj tartozások behajtására vonatkozó intézkedések. Egy az egyetire vonatkozó ügyrend kidolgozása, a melyre nézve egy bizottság lett kinevezve, mind ezen és több apróbb de érdekes ügyek a köngy. s elő lesznek terjesztendők. Egy jelen volt.

Nyiltér.

(„Doctor és ur.”)

Levél a b. gyarmati népbank t. igazgatóságához.

(felvittele és vege)

És most nézzük a doctor grammaticai és orthographiai tudományát, a mely eszembe juttatta azt a szép mesét: „a szamar a lantbox”, és azt az ismert tanúságot: „ezismadia ne menjen tovább a kapuzátnál”. „A váltó a lejáratok az elfogadó által nem rendeztetvén” ebből a mondatból a „doctor és ur” kitérülte az „i”, mint nem oda való. Szerinte így van jól „a váltó lejáratok az elfogadó által nem rendeztetvén”. Hát kedves „doctor és ur” méltosztatik erősen társadni s méltosztatik „holmi grammaticában járattan”, „doctor és ur” lenni, mert az, hogy „a váltó a lejáratok nem rendeztetvén” nyelvtudományi kifogástalan.

De a két iron tovább mozog.

„Ha azt az elfogadó nem rendezte, azt én fogom teljesíteni” iron folyamodásomban.

„Mikor?” szúrja oda nagy kényesen a doctor és ur. Hát csak tudni kell gondolkodni és kézz a feletet.

„Ha azt az elfogadó nem rendezte”.

Irom tovább „hogy a váltó beperesítet további intézkedésig tegye függővé”.

„Mitől?” kéri nagy begyösen a „doctor és ur”. Hát a további intézkedéstől.

De miután éppen ez a mondat provocálta a főnebb leirt ügyész választ, hogy: „talán a folyamodó azt akarta mondani fűggesse föl, vagy tartas fűggesben. A Népbank ügyésze pedig nem holmi ortografában járattan kömives legény, hanem doctor és ur.” Itt vagyok kénytelen a tiszta nyíltsággal kimondani, hogy a népbank ügyésze az orthographiával és grammaticával gyengébb lábón áll, mint azokban a tudományokban járattan akármilyen holmi kömives legény.

És pedig azért, mert:

1-ör. Az academia helyesírási szabályát szerint ma nem írják többé fűggesse föl, hanem kár s egy =: tehát = fűggesse föl.

2-ör. Nem mondják helyesen, hogy a beperesítést további intézkedésig fűggesse föl, mert fűggesztani csak azt lehet, a mit már elkezdett. Midőn tehát azt akarná a doctor és ur mondani, hogy ne pereljén, úgy mondja jól, a beperesítést tartas fűggesben, de ha azt akarja mondani, amit én, hogy csak akkor pereljén, ha nem fizetnek, akkor úgy mondja jól, a hogy én irtam, hogy a beperesítést további intézkedésig tegye fűggesse, t. i. a további intézkedéstől, vagy a beperesítés elhalasztását megasztintató esély bekövetéséttől, a nem rendezéstől.

3-ör. A Népbank ügyész; mondja a doctor és ur, holott még az orthographia és grammaticában járattan kömives legény is tudja, hogy mondat kezdő á után a Népbank nem íródik nagy betűvel, csak megemelés esetén.

4-ör. Az orthografia és grammaticát jól orthographia és grammaticában írják. Erre ugyan a doctor és ur azt mondhatná, hogy az újabb helyesírás megengedi az idegen szavaknak nyelvajtságtai és a kimondás szerinti leírását: tehát „ortographia és grammatica”. De aki ezt az elvet követi, az aztán nem doctor, de doktor.

Hát érdemes doctor és ur, aki nem tud arabusul, ne beszéljen arabusul, aki nem tud orthographiát az ne tanítsa orthographiát.

Iron továbbá, hogy a váltó oly csekély összeg, hogy akár az igazgató, akár ellenem arra nézve elég fedezet található. Ebben a mondatban nem tessék a doctor és annak, hogy a váltó oly csekély összeg, azt mondja, talán őszegről szól. Mi a váltó a népbankra nézve? pénz, érték. A magyar nyelv megengedi éppen a fesebbi fogalom meghatározásából kifolyólag a kifejezést, hogy a váltó összeg.

De ez mellékes azhoz a kérdéshöz, a mellyel a doctor és ur azt voata kérésbe, hogy 222 frta akár az igazgató, akár nálam elég fedezet található. Én nem ismerem az igazgató vagyoni viszonyait, de azt tudom, hogy mint földbirtokos, mint két pénzintézet

igazgatója és részvényese sok 222 frta elegendő fedezettel bír. Magam nem akarok kérdeni foglalkozásommal, sem szép összeget képviselő bázissal, esőllőmmel a egyéb látható ingatlanaimmal. De hogy azt, amit nálam mindenki láthat, egy olyan ember vonja kétségbe, hogy 15 frt évi tagdíjbol engedjenek el valamit; s hogy ez a 15 frt csekélységből is lekolduló valaki vélem szemben még azt is merje pretendálni, hogy ő ur, ez már több, mint sok

Még két nyilván látható tollhibát jegyez meg a doctor és ur, a mikkel nem utantom a tisztelt közönséget. Előzetést kérek, hogy türelmetek oddig is igénybe vessek, de ismétlem az intézetnek általam felvett érdekekben szótlanul fel a kérem magamnak az olé-

teltet a tisztelt igazgatótól először az ellen a pök-hendiég ellen, a mellyel az ügyész éortageit nar, másodsor azon eljárás ellen, a mellyel sértetéseit az intézet bírnija alatt elkövetni nem atalja. Mert saját kérvényemben támadtatva meg, a mely hivatalom végzéssel bántatolva hivatalosan küldetik el hozzára, valoban ugy veszi ki magát, mintha maga az intézet nanc-tionálná ez otromba durvaságukat.

Már pedig hogy ez nincs ugy, nagyon jól tudom, mert illyesmire még egy kőműves legény sem, csak némely doctor és ár, holmi batyas zaidóbból felcseperedett doctor-bojtár képes.

Karik János, mint a b. gyarmati „Népbank” részvényese.

Feloldó szerkesztő

Horváth Danó.

HIRDETESEK.

KOLLARITS JÓZSEF ÉS FIAI

legelő és birtokosok, városok, azokról és szőlőkön gyűjtött raktárakba az „YPSILANTI”-hoz

Buda pesten, Vízosi-utczán 6-ik szám alatti áruházban,

legelő és birtokosok, városok, azokról és szőlőkön gyűjtött raktárakba az „YPSILANTI”-hoz

legelő és birtokosok, városok, azokról és szőlőkön gyűjtött raktárakba az „YPSILANTI”-hoz

Eladó birtok

négrádmegyői Berczel-Fogasz és Bacsko községek határaitban, két tagban, Vácban, B. Gyarmathoz, valamint Apca-izsától vasúti Allomban egy Allományi tárolóházra, a B. Gyarmat szirákai országhatáron.

A két tag, mely jó szántóföldekkel, réi, erdő a legelővel All, mintegy 600 magyar hold területű, igen egyforma esztyegű, melynek fele részét szőlővel, a más részét erdő a legelővel, a más részét 2 szar kaszálóval rétt és szőlővel, mind a kettő erdőn látva csevelőket, intilló, juhakollai a rakodóval, Berczelon a községben szőlővel anyagból épült orlékba húdely alatt, alatta pincze, 5 szoba, konyha, éle és cserép alatti magtárral, szivattyú kúttal, borház, a pinczével. Van hozzája Berczelon és Bacskón regale jövedelem évenként 160-200 frt o. e., minion a községhelye bér, arendalis bázak jövedelme mintegy 100 frt

A birtok jelenleg haszonbérben van, a regálét kivéve, fűszeltek 1616/2000 forint, a másja 820 frt. Ára 46,000 forint. — Bővebben értesítetnek felőle Pongrácz Tivadar földbirtokos úrnál, lakik: B. Gyarmatban.

Nicholson W. Fülöp Budapesti gépgyáros úr úgy raját készítményű, mint angol gazdasági gépek oladá-sával megbizott, s nálam gépraktárt rendezett be, mivel azon kényelmes helyzetbe hozta a tisztelt gazda közönséget, hogy mindennemű gazdasági gépek általam gyári áron megszerezhetők.

Midőn ezt a tisztelt gazdaközönség becses tudomására hoznám, egyzersmind bátorkodom figyelmét a minden kiállításon első díjat nyert kármas ekóra, és szükség tisztító rostáira felhívni.

Gazdik Lajos.

EREDETI RANSOMES, HEAD & JEFFERIES

GROSSMANN J.

váci körút 76-ik szám alatt BUDAPEST az osztr. államasvaspálya közelében

Eredeti Hofherr

Eredeti Jefferies.

Eredeti Mayer

Tasak a gyári jelvényt kívánni.